

בנידון אי דרבנן מהני לדאורייתא

כתב הרמב"ם (פ"ז מהל' תרומות ה"א) כהן טמא וכו' שאכל תרומה טמאה אף ע"פ שהוא בלאו אינו לוקה שהרי אינה קדש. וכתב המל"ם (שם) ויש להסתפק במי שאכל תרומה טמאה מדרבנן אי חייב מיתה בידי שמים מי אמרינן כיון דתרומה זו טהורה מן התורה שפיר קרינן ב"י ומתו בו כי יחל להו או דלמא אף שטומאתה מדרבנן ממעטינן לה ואמרינן פרט לזו שמחוללת ועומדת. ועיין שם עוד דוגמאות כיוצא בזה. ובגמ' (חולין ק"יג:): פליגי לישיני אם הוא דין מיוחד בתרומה, או מצד הדין הכללי של אין איסור חל על איסור, וצ"ע אם גם לצד זה מסתפק המל"ם לומר דאין איסור דאורייתא חל על איסור דרבנן.

ולהסוברים דכל איסורי דרבנן אינם אלא חיובי גברא לנהוג כך ולא לעשות כך, ואינם נתפשים בעצם החפצא, נ"י דתרומה טמ' מדרבנן לא מיקריא מחללת ועומדת, דאין החלול בתרומה, אלא הגברא הוא דאסור בה. אך יתכן דטומ' דרבנן בודאי היא דין בחפצא, דהא יש טומאות דרבנן ששורפין עלהן את התרומה, אלמא דפקע מן החפצא דין משמרת.

ואפי' להרמב"ם, דאית ל"י (פ"א מהל' ממרים ה"ב) דבכל מצוה דרבנן יש מה"ת עשה דועשית על פי הדבר ולא דלא תסור, מ"מ זה ודאי אינו אלא בגברא, ולא מיקריא התרומה משום כך מחללת ועומדת.

והנה ברגלים מברכינן שהחינו על עצומו של יום, וכן ברי"ה ויוה"כ, ואילו בחנוכה דנו הפוסקים במי שאינו מדליק נרות ואינו רואה אם יברך, וכן בפורים למי שאין בידו מגלה. ולהנ"ל יובן מאד, דמועדי התורה הם זמני קדש מצד עצמם, משא"כ בדרבנן י"ל דלא עשו מציאות של זמן קדש, אלא עשו חיובי נרות והלל ואיסור' הספד ותענית על הגברא, וכיו"ב בפורים, ובגוף הזמן לא נשתנה כלום. ומאי דמברכינן ביו"ט שני דרבנן הוא כי היכי דלא לייתי לזלזולי ב"י.

אך צ"ע לעני"ד דבשלמא חג המצות קבעה תורה זמנו בחמשה עשר לחדש הראשון, וכן המועדים שבירח האיתנים זמנם קבוע. אבל חג השבועות הלא אין לו זמן מפורש בתורה לימות החדש, אלא נאמר תספרו חמשים יום והקרבתם וגו', ונאמר שבעה שבועות תספר לך וגו' ועשית חג שבועות וגו', וא"כ להסוברים דספירת העומר בזה"י דרבנן, א"כ אמאי הוי שבועות דאורייתא בזה"י, אלא ודאי דספירה דרבנן מועילה לעשות שבועות דאורייתא, וא"כ אולי נפשוט מזה חקירת המל"ם דלעיל.

ואולי יש לדחוק דהתורה נתנה שני זמנים לספירה, דהיינו ממחרת השבת, וגם מיום הביאכס, וכן מהחל חרמש בקמה הלכך נהי דהחיוב תלוי בשנהם,

ובדליכא עומר ליכא חיוב, מ"מ בתר דתקון רבנן לספור בזה"ז הוי קיום בספירה דאורייתא ממחרת השבת.

ובירושי' (ראה פרק ה') גרסינן מניין שהוא (הפקר ב"ד) פטור מן המעשרות ר' יונתן (וי"ג ר' יוחנן) ברי' ברי' יצחק בר אחא שמע לה מן הדא אין מעברין את השנה לא בשביעית וכו' ואם עברוה הרי זו מעוברת בחדש אחד שהוא מוסיף לא פטור הוא ממעשרות. וחזינן דיליף כח ב"ד בממון מכחם לעבר שנים ולקבוע חדשים דמהני אף לדאורייתא מאשר תקראו אתם. ולפי"ז אולי בכל הנוגע לקביעת המועדות אף להבבלי דרבנן מהני לדאורייתא. והרמב"ן (בפ"י לתורה דברים י"ז י"א) כתב דנצטוינו לשמוע לב"ד אפי' יטעו כמו שהי' חיי' ר' יושע לשמוע לחשבונו של ר"ג ביום הכפורים. ולעני"ד אינו דומה, דבקדוש החדש אף אם יתברר להם שטעו לא בא מכשול על ידם, וביום שקבעו שהוא פסח באמת הוא פסח וכיו"ב (ומטעם זה י"ל דעדים זוממים בקדה"ח פטורים, שהרי זממו לעשות שכך תהי' האמת), משא"כ בכל התורה שב"ד שטעו טעו, ופעמים שחייבה תורה קרבן על שגגת הוראתם.

וגדולה מזו אמרו תוסי' (ר"ה כ"א. ד"ה לוי) דאפי' קהל שבחוי"ל שעשו ר"ה ויוה"כ על פי חשבונם קרינן בהו אתם אפי' שוגגים, אף דהסנהדרין שבא"י קדשה החדש בזמן אחר. הלכך יתכן דבמועדים דרבנן מהני לדאורייתא אף אי לא מהני במקום אחר.